

ACTUL UNIC EUROPEAN

Vlad URSU

Departamentul Inginerie, Drept și Evaluarea Imobilului, grupa DP-1905, Universitatea Tehnică a Moldovei,
Facultatea Construcții, Geodezie și Cadastru, Chișinău, Moldova.

Autorul corespondent: Vlad Ursu, email: ursu.vlad19@gmail.com

Rezumat: Relansarea integrării europene a fost inaugurată la începutul anilor '80, iar mijlocul deceniului al nouălea a constituit un moment foarte important, se poate spune chiar și decisiv pentru integrarea europeană. Datorită Comisiei Europene prezidată de Jacques Delors din 1985, a fost promovată ideea de a da un nou impuls integrării, debutând cu un proiect foarte ambițios de liberalizare a pieții interne a Comunității Europene prin eliminarea barierelor non-tarifare. Actul Unic European, care s-a remarcat mult în istoria integrării statelor europene, a fost ca urmare a acestui impuls. În contextul provocărilor economice globale de la sfârșitul secolului al XX-lea, anume el reprezenta poziția comună a statelor Comunității Europene și a constituit o nouă etapă în integrarea europeană.

Cuvinte cheie: Actul Unic European, Comisia Europeană, integrare europeană.

Introducere

Prezentul articol pune în discuție rolul și importanța Actului Unic European în istoria integrării europene. A fost cercetată istoria, originile și structura acestuia.

Actul Unic European – istorie și origini

Actul unic european are la origine o Carte Albă, pregătită pe baza Raportului Comitetului Dooge, publicat în 1985. „Actul unic european, a desăvârșit în formă de Tratat, dorința a 12 state membre de a îndruma politica expusă în Cartea Albă” [2].

Consiliul European de la Bruxelles din februarie 1985 a încredințat Comisiei Europene elaborarea unui calendar pentru definitivarea pieței unice. În câteva luni de la preluarea funcției, Comisarul britanic pentru Comerț și Industrie, Lordul Cockfield, a întocmit o Carte Albă, enumerând barierele ce trebuiau eliminate în vederea creării unei piețe unice veritabile în interiorul comunității europene. Lista conținea circa 300 de măsuri diferite, mai târziu reduse la 279, cuprinzând ajustarea standardelor tehnice, introducerea concurenței în domeniul achizițiilor publice din spațiul comunitar, liberalizarea circulației capitalului, eliminarea barierelor în calea liberului schimb din sfera serviciilor, armonizarea legislațiilor privind ratele de impozitare indirectă și accizele, precum și suprimarea controalelor fizice la frontierele dintre statele-membre. Lista respectivă a fost însoțită de un grafic de îndeplinire, data-limită fiind sfârșitul anului 1992 [1].

Prin tratatele de la Roma, era prevăzută înființarea unei piețe unice comune care ar fi avut peste 320 de milioane de consumatori, iar Cartea Albă a propus, de fapt, accelerarea și desăvârșirea construcției acesteia.

În una din lucrările sale, Augustin Fuerea, citează un articol din tratatul de la Roma și anume “Cartea a dat pieței unice următoarea definiție - spațiu fără frontier interne, în care libera circulație a persoanelor, a serviciilor și a capitalurilor este asumată potrivit dispozițiilor prezentului tratat” [1].

„Actul Unic European a fost negociat și elaborat în cadrul Conferinței interguvernamentale desfășurată la Luxemburg, în perioada 9 septembrie 1985 - 17 februarie 1986, textul Actului Unic European fiind semnat în două etape: la 17 februarie 1986, de 9 state din cele 12 membre (Belgia, Franța, Germania, Irlanda, Luxemburg, Marea Britanie, Olanda, Portugalia, Spania), iar la 28 februarie 1986, de celelalte trei (Italia, Danemarca și Grecia)” [4].

Acesta a intrat în vigoare, la 1 iulie 1987, după ce a fost ratificat și de către Irlanda, inițial fiind ratificat doar de 11 state membre. Irlanda, considera pe atunci că trebuie să-și modifice mai întâi constituția din cauza unor referiri cu privire la securitatea politicii externe a comunităților.

Actul Unic European adună într-un singur act, toate dispozițiile privind reforma instituțiilor europene. La fel el înlătură toate barierele care stau în calea realizării pieței unice și conține reglementări cu privire la cooperarea statelor europene în domeniul politicii externe și domeniul protecției mediului.

„Pe plan instituțional, extinde domeniul în care Consiliul miniștrilor votează cu majoritate calificată și recunoaște în mod oficial existența Consiliului European. Tot pe plan instituțional, Parlamentul devine pentru prima dată asociat în procesul legislativ, instituindu-se principiul cooperării. Prin același document se instituie dubla jurisdicție, prin crearea Tribunalului de primă instanță și se extind competențele Curții de Justiție. De asemenea, documentul întărește și extinde competențele Comisiei în domeniul executiv” [4].

„Actul Unic European a adus modificări la Tratatul de instituire a Comunităților Europene și a stabilit cooperarea politică europeană. Odată cu intrarea în vigoare a Actului Unic European, denumirea de „Parlament European” (pe care Adunarea o utilizase din 1962) a devenit oficială. Actul Unic European a sporit, de asemenea, puterile legislative ale Parlamentului European, prin introducerea procedurilor de cooperare și aviz conform” [5].

Structura, rolul și implementarea Actului Unic European

Actul Unic European este alcătuit dintr-un preambul și 4 titluri și include o serie de declarații adoptate cu ocazia conferinței. În preambul sunt indicate scopurile fundamentale ale tratatului și părțile semnatare, precum și hotărârea acestor părți de a face parte la acest tratat și de a transforma relațiile lor pentru crearea unei Uniuni Europene. La fel, în preambul se menționează despre unicitatea Actului Unic European, care conține dispoziții comune privind cooperarea Comunităților Europene și cooperarea în domeniul politicii externe. În sfârșit, preambulul evidențiază cele două obiective ale revizuirii tratatelor și anume să îmbunătățească situația economică și socială prin aprofundarea politicilor comune și prin urmărirea de noi obiective și să asigure o funcționare mai bună a Comunităților [6].

Titlul I cuprinde dispozițiile comune privind cooperarea politică și Comunitățile Europene.

Titlul II este consacrat modificărilor aduse tratatelor de instituire a Comunităților Europene.

Titlul III se referă la cooperarea europeană în domeniul politicii externe.

Titlul IV cuprinde dispozițiile generale și finale [6].

„Actul Unic European a revizuit tratatele de la Roma de instituire a Comunității Economice Europene și a Comunității Europene a Energiei Atomice. Ca urmare a acestei revizuirii, s-a repornit procesul de integrare europeană și de realizare a pieței interne, care mai apoi a devenit un spațiu de liberă circulație a mărfurilor, persoanelor, serviciilor și capitalurilor, fără frontiere interne” [3].

Prin Actul Unic European s-a aprofundat calea integrării politice, economice și monetare a Comunității Europene, prin reformarea instituțiilor, prin crearea unor noi competențe comunitare și prin modificarea regulilor de funcționare a instituțiilor europene.

Scriitorul Urwin Dereck William, menționează în una din lucrările sale că “Actul Unic European avea potențialul necesar pentru o revoluție, propunând o mutație în balanța existentă de putere dinspre statele-membre spre instituțiile comunitare. Implicațiile politice fundamentale ale finalității economice a unei piețe comune – piața internă unică – erau incluse în document spre a fi citite de oricine deși între chestiunile de integrare politică și economică există o strânsă interdependență, dezbaterile simultane estompând și mai mult limitele dintre ele” [3].

Deși guvernele naționale erau inițial reticente în privința implementării măsurilor descrise în Actul Unic European, grupurile din mediul de afaceri au început să valorifice noile oportunități oferite de Programul 1992. S-au accelerat fuzionările de companii pentru a putea profita de economiile de scară din întreaga CE. Publicația destinată afacerilor, *The Economist* (1988), menționa că în 1987 au

avut loc 300 de fuziuni majore spre deosebire de numai 68 în 1986. Asta în timp ce, până în noiembrie 1987, Consiliul de Miniștri adoptase doar șaizeci și patru dintre măsurile fixate în Cartea Albă [1].

Problema cea mai mare a implementării consta în măsurile complementare ale Actului Unic European, și anume, statele membre din zona de sud, cereau crearea unor mecanisme compensatorii adecvate pentru a contrabalansa efectele negative ale liberalizării pieței. Anumite state-membre se împotriveau acordării unor resurse mai mari pentru ajutorul comunitar regional, dar totuși în ultimă instanță a fost necesară aprobarea acestor cereri pentru protejarea Programului 1992.

Ulterior, la Consiliul European de la Bruxelles din februarie 1988, șefii de guvern au aprobat o dublare a alocațiilor pentru fondurile structurale în vederea promovării unei mai mari coeziuni ce ar complini piața internă [4].

Concluzii:

Actul Unic European a avut un impact mare în procesul integrării europene, revigorând, astfel procesul integrării europene, însă puțin mai târziu au devenit evidente și semnificațiile politice mai vaste ale reformelor instituționale prevăzute de Actul Unic European

Analizând toată informația, putem afirma că Actul Unic European adună într-un singur act, toate dipsozițiile privind reforma instituțiilor europene. La fel el înlătură toate barierele care stau în calea realizării pieței unice și conține reglementări cu privire la cooperarea statelor europene în domeniul politicii externe și domeniul protecției mediului.

Mulțumiri: Aș dori să aduc mulțumiri titularului cursului Dreptul Uniunii Europene, conf. univ., dr în drept -Ursu Viorica. Datorită coordonării mele de către dumneaei, la acest subiect de cercetare, am reușit să elaborez acest articol.

Referințe

1. FUEREA Augustin, Drept comunitar european. Partea Generală, Editura ALL BECK, 2003
2. BACHE Ian, Politica în Uniunea Europeană, Editura Epigraf, 2009
3. VĂTĂMAN Dan, Drept instituțional al Uniunii Europene, Universul Juridic, București 2011
4. URWIN, D. W., Western Europe Since 1945, Longman Group LTD 1995
5. Actul Unic European [Accesat: 23.02.2022]. Disponibil: <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/ro/in-the-past/the-parliament-and-the-treaties/single-european-act>
6. Actul Unic European [Accesat: 23.02.2022]. Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=LEGISSUM:xy0027>